

Sosyal duygusal öğrenme üzerine geliştirilen alternatif programlara genel bakış

An overview of alternative programs developed for social and emotional learning

Hüsna Hümeysra SAĞIROĞLU¹ Şeyma TÜREN² İmran ÇAĞLAYAN³ Bala ÇAPAR⁴
Kübra DEMİR ÖĞRENCİ³ Nalan KURU³

¹İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

²İstanbul Okan Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

³Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye

⁴Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilis, Türkiye

Özet: Bu çalışma erken çocukluk döneminde sosyal duygusal öğrenme becerilerinin gelişimine yönelik oluşturulan eğitim programlarına karşılaştırmalı genel bir bakış sunmayı amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında, etkililiği bilimsel araştırmalarla kanıtlanmış önleyici programlar arasından WITS, INSIGHTS Intervention, The Incredible Years, Michigan Model for Health, I Can Problem Solve, Captain McFinn: Explore Kindness, PAX Good Behavior Game, Tuning in to Kids ve Kimochis programları incelenmiştir. Çalışma, bu programların amaçlarını, niteliklerini, uygulama alanlarını ve sonuçlarını ele alarak sosyal-duygusal öğrenme alanındaki mevcut durumu daha iyi anlamaya katkıda bulunmayı hedeflemektedir. Araştırma nitel araştırma desenlerinden doküman analizi modelinde yürütülmüştür. Bulgular hedef yaş grubu, eğitim süresi, eğitim materyalleri, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, programın amaçları, eğitici eğitimi, aile katılımı ve toplum katılımı gibi boyutlar açısından ele alınmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda, okul öncesi dönem çocuklarının sosyal duygusal öğrenme becerilerini geliştirmek için eğitimcilerin, araştırmacıların ve ebeveynlerin bu tür programları kullanmalarının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Sosyal ve duygusal öğrenme, eğitim programları, okul öncesi eğitimi, önleyici programlar

Abstract: This study aims to provide a comparative overview of educational programs designed to support the development of social-emotional learning skills in early childhood. Within the scope of this research, a selection of evidence-based preventive programs which are WITS, INSIGHTS Intervention, The Incredible Years, Michigan Model for Health, I Can Problem Solve, Captain McFinn: Explore Kindness, PAX Good Behavior Game, Tuning in to Kids, and Kimochis, were examined. The study focuses on the goals, characteristics, areas of implementation, and outcomes of these programs, aiming to contribute to a better understanding of the current state of social-emotional learning. The research was conducted using the document analysis model, one of the qualitative research designs. Findings were analyzed across various dimensions, including target age group, duration, educational materials, social-emotional learning skills, program objectives, educator training, family involvement, and community engagement. Based on the results, it is suggested that the use of such programs by educators, researchers, and parents may be beneficial in supporting the development of social-emotional learning skills in preschool children.

Keywords: Social and emotional learning, educational programs, preschool education, intervention programs

1. Giriş

Erken çocukluk dönemi, bireyin yaşamındaki en önemli gelişim aşamalarından biri olarak tanımlanmakta ve bu süreçte sosyal ve duygusal becerilerin kazandırılmasının önemi vurgulanmaktadır (UNICEF, 2023). Bireylerin gelecekte bütünsel

iyi oluşu sürdürebilmeleri için erken çocuklukta sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin desteklenmesi kritik görülmektedir (Nese, 2020). Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning (CASEL), sosyal-duygusal öğrenmeyi (SDÖ) çocukların olumlu ilişkiler kurup sürdürmesine ve yaşam boyu öğrenen bireyler olmalarına yardımcı olan gelişimin ayrılmaz bir parçası olarak tanımlamaktadır. Ayrıca, SDÖ iyi yönetilen ve ilgi çekici ortamlarda sosyal-duygusal becerileri geliştirme süreci şeklinde de açıklanmaktadır (CASEL, 2023a). Bu süreç, duyguları anlama ve yönetme, olumlu hedefler belirleme ve onlara ulaşma, başkalarına empati duyma ve gösterme, sağlıklı ilişkiler kurma ve sürdürme becerilerini içermektedir (Ambrosi ve Kavanagh, 2016).

CASEL, sosyal duygusal öğrenmeyi öz farkındalık, sosyal farkındalık, öz yönetim, ilişki becerileri ve sorumlu karar verme olmak üzere beş temel yeterlilik çerçevesinde ele almaktadır. Öz farkındalık; kişinin duygu ve değerlerini aktif biçimde tanıması, güçlü ve sınırlı yönlerini gerçekçi değerlendirmesi ve bunları davranışlarına yansıtma becerisidir (Elias ve Mocer, 2012; Morin, 2011; Phillips, 2020; Sutton, 2016). Sosyal farkındalık; farklı geçmiş ve kültürlere sahip bireylerin bakış açılarını anlama, empati kurma, aile, okul veya topluluk gibi ortamlarda sosyal durumun farkında olma ve diğerlerine saygı gösterme becerilerini kapsamaktadır (Barcellini vd., 2010; CASEL, 2023a; Göl-Güven, 2021). Özyönetim; duygu, düşünce ve davranışları farklı durumlarda etkin şekilde yönetebilme ve belirli bir amaca ulaşmak için disiplin oluşturma yetisini içermektedir (Bayramlı, 2017; Erbil, 2021; Göl-Güven, 2022). İlişki becerileri; sosyal etkileşimlerde kendini ifade edebilme, sağlıklı ilişkiler kurma ve sürdürme, çatışmalarla yapıcı başa çıkma ve işbirliği yapma gibi özellikleri barındırmaktadır (Elias ve Mocer, 2012; Epstein vd., 2013; Temel ve Şişman, 2017). Sorumlu karar verme ise mevcut alternatifler arasından en uygun kararı bulma, uygulama ve sonucunu dikkate alma becerilerine dayanmaktadır (CASEL, 2023a; Dotsenko vd., 2020; Zsolnai, 2017).

Son yıllarda SDÖ programlarının yeterliliği, etkililiği ve sürekliliği üzerine yapılan araştırmalar; bu programların kaygı, saldırgan ve sorunlu davranışları azalttığını, problem çözme, öfke kontrolü, akran ilişkileri ve akademik performansı olumlu yönde etkilediğini göstermektedir (Barnes vd., 2021; Bilir-Seyhan vd., 2019; Leadbeater ve Sukhawathanakul, 2011; McCormick vd., 2015; O'Connor vd., 2014). Pek çok araştırma sentezi de sosyal duygusal öğrenme üzerine geliştirilen programların olumlu etkisine ilişkin artan deneysel kanıtlara katkıda bulunmaktadır. Örneğin, Durlak ve arkadaşlarının (2011) gerçekleştirdiği bir meta-analiz, anaokulundan liseye kadar uzanan 213 okul temelli SDÖ programının, müdahale grubundaki öğrencilerin sosyal ve duygusal becerilerinde, tutumlarında, davranışlarında ve akademik başarılarında %11 oranında bir artış sağladığını ortaya koymuştur. Benzer şekilde, Barnes ve arkadaşlarının (2018) 31 SDÖ müdahalesini kapsayan programlara yönelik yürüttüğü meta-analiz çalışmasında, programa katılan çocukların, kontrol grubundaki akranlarına kıyasla sosyal yeterliliklerinde anlamlı gelişmeler gözlemlenirken, olumsuz dışa vurumsal davranışlarında ise azalma tespit edilmiştir.

Alanyazın incelendiğinde okul öncesi dönem çocukları için Türkçeye uyarlanmış ve uygulanmakta olan programların (örn. Bayrak ve Akman, 2018; Bilir-Seyhan vd. 2019) yanı sıra bir dizi etkili okul tabanlı SDÖ programı geliştirildiği bilinmektedir (örn. Akcan ve Ergün, 2017; Ömeroğlu vd., 2015; Selimoğlu ve Özdemir, 2018). Bu çalışmalardan biri olan Bilir Seyhan vd. (2019), PATH programını Türkiye’de okul öncesi dönem çocuklarına uygulamış ve müdahale grubundaki çocukların, kontrol grubundakilere kıyasla daha yüksek düzeyde olumlu duygular sergilediklerini, daha sosyal davranışlar gösterdiklerini ve çevrelerine daha iyi uyum sağladıklarını ortaya koymuştur. Saltalı (2010) ise geliştirdikleri Duygu Eğitimi Programı’nın okul öncesi çocuklarının duygusal becerilerine etkisini incelemiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre duygu eğitimi programı çocukların duyguları tanıma, anlama, ifade etme ve duygusal becerilerine olumlu katkı sağladığı ve eğitimin etkisinin sekiz hafta sonunda da korunduğu belirlenmiştir.

Ulusal ve uluslararası alan yazını incelendiğinde SDÖ becerilerini destekleyen programlar olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, sosyal ve duygusal becerileri geliştirmeye yönelik eğitim programlarının değerlendirilmesi ve analizi önem taşımaktadır. Ancak mevcut literatürde özellikle erken çocukluk dönemini kapsayan sosyal-duygusal öğrenme programlarına yönelik yapılan değerlendirme ve analizlerin sınırlı olduğu görülmektedir (Aksoy, 2019; Bierman ve Motamedi, 2015; Blewitt vd., 2020; CASEL, 2013; Durlak vd., 2022; Gershon ve Pellitteri, 2018). Bu çalışma, erken çocukluk döneminde sosyal-duygusal becerilerin gelişimini amaçlayan eğitim programlarına genel ve karşılaştırmalı bir bakış sunmayı hedeflemektedir. Araştırmada, etkililiği kanıtlanmış önleyici programlar arasından WITS (Uzaklaş, Görmezden Gel, Konuşarak Çöz, Yardım İste), INSIGHTS Intervention (İçgörü Programı: Mizaç Temelli Davranışsal Müdahale), The Incredible Years (İnanılmaz Yıllar), Michigan Model for Health (Michigan Sağlık Modeli), I Can Problem Solve (Ben Sorun Çözebilirim), Captain McFinn: Explore Kindness (Kaptan McFinn: İyiliği Keşfet), PAX Good Behavior Game (PAX İyi Davranış Oyunu), Tuning in to Kids (Çocuklara Uyum) ve Kimochis (Duygular) ele alınmıştır. Çalışma, bu programların amaçlarını, niteliklerini, uygulama alanlarını ve sonuçlarını ele alarak, sosyal-duygusal öğrenme alanındaki mevcut durumu daha iyi anlamaya katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

2. Yöntem

2.1. Araştırma Deseni

Araştırma, nitel araştırma desenlerinden doküman analizi modelinde yürütülmüştür. Doküman analizi (belgesel tarama), mevcut kayıtlar ve belgelerin incelenerek veri toplandığı bir yöntemdir. Belirli bir amaca yönelik olarak kaynakların bulunması, okunması, not alınması ve değerlendirilmesi süreçlerini kapsamaktadır (Karasar, 2005). Nitel araştırmacılar için doküman analizi en değerli bilgi kaynaklarından biri olarak görülmektedir (Hoepfl, 1997). Dokümanlar incelenerek, araştırılan konu hakkında bilgiler elde edilmektedir (Travers, 2001). Sadece yazılı materyalleri değil, aynı zamanda grafikler, haritalar, şemalar, fotoğraflar gibi görsel temsilleri de içermektedir (Freebody, 2003; Glesne, 2011; Merriam, 2009).

2.2. Örneklem

Araştırmanın örnekleme, olasılığa dayalı olmayan amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Bu yöntemde, örneklem seçiminde araştırma konusuyla doğrudan ilişkili ve derinlemesine bilgi sağlayabilecek durumlar dikkate alınır (Neuman, 2012; Yıldırım ve Şimşek, 2008). Amaçlı örnekleme yöntemi, derinlemesine bilgi sağlayabilecek durumların detaylı bir şekilde incelenmesine olanak tanımaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu doğrultuda, araştırmada incelenen dokuz önleyici program; erken çocukluk döneminde sosyal ve duygusal becerilerin gelişimini hedefleyen, bilimsel temelli ve uygulama açısından erişilebilir nitelikte programlar arasından belirli kriterlere göre seçilmiştir. Program seçiminde şu kriterler dikkate alınmıştır: (1) Etkililiğinin bilimsel araştırmalarla kanıtlanmış olması, (2) Erken çocukluk dönemine uygun içerik ve uygulamalara sahip olması, (3) Program materyallerinin erişilebilir ve uygulamaya ilişkin bilgilerin açık şekilde sunulmuş olması, (4) Öz farkındalık, öz yönetim, sosyal farkındalık, ilişki becerileri ve sorumlu karar verme gibi sosyal-duygusal yeterliliklerden birini veya birkaçını geliştirmeyi hedeflemesi. Bu ölçütler doğrultusunda WITS, INSIGHTS Intervention, The Incredible Years, Michigan Model for Health, I Can Problem Solve (Ben Sorun Çözebilirim), Captain McFinn: Explore Kindness, PAX Good Behavior Game, Tuning in to Kids ve Kimochis programları araştırma kapsamına dâhil edilmiştir.

2.3. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin analizinde doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Doküman analizi, eldeki dokümanlardaki temaları, örüntüleri, kavramları ve ilişkileri ortaya çıkarmayı hedeflemektedir. Verilerin nitel ya da nicel olmasına bakılmaksızın, bu analiz yöntemi, belgelerde yer alan bilginin sınıflandırılması, kodlanması ve yorumlanmasını içermektedir. Yıldırım ve Şimşek (2008), doküman analizinin araştırmacıya zengin bilgi sunma potansiyelini vurgularken; metinlerin, haritaların, grafiklerin veya diğer belgelerin detaylı bir şekilde incelenmesini sağlayarak elde edilen bilgiyi yapılandırmaya olanak tanıdığını ifade etmektedir. Sonuç olarak doküman analizi, verilerin sistematik olarak değerlendirilmesi ve çıkarım yapılması sürecinde etkin bir araçtır (Karasar, 2005).

Analiz kapsamında incelenen her bir program daha önceden belirlenmiş ortak kategoriler doğrultusunda yapılandırılarak değerlendirilmiştir. Bu kategoriler: (1) programın amacı ve kuramsal temeli, (2) hedef yaş grubu, (3) uygulama süreci ve yöntemleri, (4) materyal yapısı ve (5) ayırt edici özellikler olarak belirlenmiştir. Böylece elde edilen bulgular her bir program için ayrı başlıklar altında sunulmuş ve programların içerik yapılarına ilişkin sistematik tanıtlar yoluyla karşılaştırmalı analiz yapılmasına imkân sağlanmıştır. Veriler ilgili programların resmî web siteleri, uygulama kılavuzları, öğretmen eğitimi materyalleri, bilimsel yayınlar ve proje raporları gibi birincil ve güvenilir kaynaklardan elde edilmiştir. Kodlama süreci araştırma ekibindeki tüm araştırmacılar tarafından bağımsız olarak gerçekleştirilmiş ve elde edilen veriler karşılaştırılarak yorumlanmıştır. Kodlayıcılar arası uyum oranı %96 olarak hesaplanmıştır. Bu oran, Miles ve Huberman'ın (1994) nitel araştırmalarda güvenilirliğin kabul edilebilir sınırı olarak belirttiği %80 eşik değerinin oldukça üzerindedir ve çalışmanın içsel tutarlılığını desteklemektedir.

3. Bulgular

3.1. WITS (Uzaklaş, Görmezden Gel, Konuşarak Çöz, Yardım İste)

Çocukların akran zorbalığı, sosyal çatışmalar ve olumsuz davranışlarla baş etme becerilerini desteklemek amacıyla geliştirilen WITS Programı (Walk away, Ignore, Talk it out, Seek help – Uzaklaş, Görmezden Gel, Konuşarak Çöz, Yardım İste), Kanada merkezli bir okul temelli müdahale yaklaşımıdır (Leadbeater ve Sukhawathanakul, 2011). Program, 4–12 yaş arası çocukların akran mağduriyetini azaltmayı ve duyarlı okul toplulukları oluşturmayı amaçlamaktadır. Çocukları zorbalıkla baş etmeye teşvik ederken öğretmenler, ebeveynler ve toplum liderleri arasında ortak bir iletişim dili geliştirmeyi hedeflemektedir. WITS Programı, Bronfenbrenner'in Ekolojik Sistemler Kuramı temelinde yapılandırılmış olup çocukların gelişimini etkileyen sosyal çevreyi merkeze almaktadır (Bronfenbrenner, 1989). Bu kapsamda polis, itfaiye görevlileri, sağlık çalışanları, sporcular ve yaşlılar gibi farklı sosyal aktörler, programın uygulama sürecine dahil edilerek güçlü bir topluluk desteği oluşturulmaktadır.

Programın içeriği, çocuklara akran çatışmalarında baş etme stratejilerini öğretmeyi amaçlayan popüler çocuk kitapları ve bu kitaplara dayalı ders planları etrafında şekillenir (Leadbeater vd., 2010). Kitaplar çatışma durumlarında çocuk karakterlerin sergilediği çözüm yollarını konu alır. Bu materyallere ek olarak etkinlikler, videolar, posterler ve broşürler aracılığıyla hem çocukların farkındalıkları hem de yetişkinlerin destek becerileri geliştirilir. Programın iki ana bileşeni bulunmaktadır. (1) WITS İlköğretim Programı anaokulundan 3. sınıfa kadar olan çocuklara dört temel stratejiyi (uzaklaş, görmezden gel, konuşarak çöz, yardım iste) öğretmeyi hedefler. (2) WITS LEADS Programı ise 4–6. sınıflara yönelik olarak daha karmaşık çatışma çözme stratejilerini öğretir ve çocukların liderlik becerilerini geliştirir. WITS programının ayırt edici yönü ise öğretmenler, öğrenciler, ebeveynler ve topluluk liderleri arasında ortak bir dil kullanarak güvenli okul

topluluklarının yetiştirilmesini amaçlamasıdır. Aileleri ve toplulukları dâhil etmek için sınıfın ötesine geçen tek akran mağduriyeti önleme programıdır.

3.2. INSIGHTS Intervention (İçgörü Programı: Mizaç Temelli Davranışsal Müdahale)

INSIGHTS Intervention, Amerika Birleşik Devletleri'nde geliştirilmiş, 5–9 yaş arası çocukların bireysel farklılıklarını desteklemeyi amaçlayan kapsamlı ve kanıta dayalı bir müdahale programıdır (O'Connor vd., 2014). Program, ilk olarak New York City devlet okullarında uygulanmaya başlamış; özellikle düşük gelirli ve dezavantajlı mahallelerde olumlu etkiler sağlamıştır.

Bu program, öğretmenlere ve ebeveynlere mizaç temelli stratejiler sunarak çocukların sosyal-duygusal gelişimini, akademik becerilerini ve ebeveynlerin davranış yönetimi becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Program, ebeveynlere ve öğretmenlere çocukların bireysel farklılıklarını anlamaları ve desteklemeleri için bir çerçeve sunmakta ve aynı zamanda çocuklara başkalarıyla nasıl etkili bir şekilde etkileşimde bulunacaklarını öğretmeyi hedeflemektedir (McClowry, 2002).

INSIGHTS programı üç ana bileşenden oluşmaktadır. Ebeveynler için program, çocuklarının mizaçlarını, kişiliklerini tanımlarına, çocuklarının davranış problemlerini azaltan ve sosyal becerilerini geliştiren stratejileri nasıl kullanacaklarına yardımcı olan altı ders sunmaktadır. Öğretmen programı, öğretmenlere yönelik gerçekleştirilen yedi haftalık eğitimden oluşmaktadır. Programın öğretmenler için amaçları; öğrencilerinin mizaçlarını tanımlamayı, mizaçları ile sınıf yönetimi tarzı arasında uyum sağlamayı, çocukların mizacının getirdiği hem güçlü hem de zorlukların farkında olarak davranışlarına en iyi şekilde tepki vermeyi, bireysel farklılıklara duyarlı bir sınıf topluluğu oluşturmayı ve öğrenciler ile düşük düzeyde çatışma ve yüksek düzeyde yakınlık içeren ilişkiler geliştirmeyi hedeflemektedir. Çocuk programı ise haftalık 30 dakikalık 10 seanstan oluşmaktadır. Program çocukların kendi mizaçlarını ve başkalarının mizaçlarını anlayarak öz farkındalık ve öz düzenleme becerilerini geliştirmelerini hedeflemektedir. Öğretmenler tarafından yönetilen programda çocuklar kuklalar ile günlük ikilemleri çözmektedirler (McClowry vd., 2005). Programın başlangıç kitinde, çocukların mizacına duyarlı stratejiler içeren kitaplar, öğretmen ve ebeveyn sözleşmeleri ve dört mizaç türünü tasvir eden kuklalar bulunmaktadır. Erken çocukluk dönemini ve çocukların mizaç özelliklerini dikkate alan, kanıt temelli önleyici ve gelişimsel müdahale programlarının sınırlı olması, INSIGHTS Intervention programının bu alandaki önemli bir boşluğu doldurduğunu göstermektedir (McCormick vd., 2015).

3.3. The Incredible Years (İnanılmaz Yıllar)

Carolyn Webster-Stratton tarafından 1984 yılında Amerika, Washington Üniversitesi Hemşirelik Okulu'nda geliştirilmiş olan program, 1 aylıktan 12 yaşına kadar olan çocuklar, ebeveynleri ve öğretmenleri için tasarlanmıştır (The Incredible Years, 2021; Webster-Stratton, 2015; Webster-Stratton, 2016). Program kısa vadede iyileştirilmiş ebeveyn-çocuk etkileşimleri, daha demokratik ebeveynlik, artan ebeveyn sosyal desteği ve problem çözme, geliştirilmiş öğretmen-öğrenci ilişkileri, proaktif sınıf yönetimi becerileri ve güçlendirilmiş öğretmen-veli ortaklıkları, erken yıllarda başlamış davranış problemlerinin ve duygusal sorunların önlenmesi, azaltılması ve tedavisi, çocukların sosyal yeterliliğini, duygu düzenlemesini, pozitif davranışlarını, akademik hazırlığını ve problem çözme becerilerini artırma gibi hedeflere sahipken, uzun vadede davranış bozuklukları ve DEHB'yi önlemeyi, akademik başarısızlığın önlenmesini, suçluluğun önlenmesini, şiddetin önlenmesini, uyuşturucu kullanımının önlenmesini hedefler (The Incredible Years, 2021).

Katılımcı grubun özelliklerine göre ebeveyn (0-12 yaş), çocuk (3-8 yaş) ve öğretmen programları (3-8 yaş) vardır. Program çocuklarla yapılan çalışmalarında da aile katılımına önem vermektedir. Programlar sürecinde her ebeveyn için The

Incredible Years kitabı veya CD'si, öğretmenler ve çocuklar için kitaplar, kurs sırasında kullanmak üzere DVD, el notları ve ev etkinlikleri ödevleri, grup vızıltı egzersizleri ve buzdolabı notları materyaller olarak sunulmaktadır (The Incredible Years, 2021).

Programı sunacak grup liderlerinin psikoloji, psikiyatri, sosyal hizmet, hemşirelik veya danışmanlık gibi alanlarda yüksek lisans, yüksek derece veya diploma sahibi olması ve çocuk gelişimi ve sosyal öğrenme teorisi üzerine çalışmalar yapmış ebeveynler ve çocuklarla çalışma deneyimine sahip kişiler olması gerekmektedir. Eğitim 25 kişilik gruplara, 3-5 günlük çalıştaylar olarak sağlanır (The Incredible Years, 2021). The Incredible Years programının birçok alt programa sahip olması, özel gereksinime, yaş grubuna, program uygulanacak gruba (çocuk, öğretme, ebeveyn) göre uygun bir alt program ile hareket etmesi ve kapsamlı bakış açısıyla diğer programlardan ayrıştığı söylenebilir.

3.4. Michigan Model for Health (Michigan Sağlık Modeli)

Michigan Model for Health, Amerika, Michigan'da okuyan tüm anaokulu ve ilkokul öğrencileri için zorunlu olarak sağlanan bir sağlık müfredatı olarak ortaya çıkmış ve sonrasında ortaokul ve lise öğrencileri için de program kapsamında ek birimler oluşturulmuştur. Michigan Model for Health kapsamlı bir sağlık müfredatı olduğundan; beslenme, madde kullanımı ve ruh sağlığı gibi birçok konuda üniteler içermektedir. Bu program olumlu hayat tarzını ailelere ve öğrencilere deneyimlerle öğretmeyi planlamıştır. Ev, okul, toplum ve hükümet arasında bir ortaklık oluşturup çocukların hem fiziksel hem ruhsal sağlığını koruyup iyileştirmeyi, hastalıkları önlemeyi, sağlıklı ilgili risk davranışlarını azaltmak için beceriler geliştirerek çocukları güçlendirip sağlıklı bir yaşam tarzına sahip olmak için motive etmeyi amaçlamıştır. Bu program, yaşa uygun ve sıralı dersler ile okul çağındaki çocukların karşılaştığı en ciddi sağlık sorunlarına odaklanır. Anaokulu, ilkokul, ortaokul ve lise için 4 alt boyuta ayrılmıştır (Jones vd., 2005; Michigan Model for Health, 2022; O'Neill vd., 2011).

Michigan Model for Health müfredatı, 15-45 dakikalık dersler şeklinde tasarlanmış olup aile katılımı etkinliklerine de sahiptir. Programın odaklandığı 6 temel konu vardır; sosyal ve duygusal sağlık, beslenme ve fiziksel aktivite, güvenlik, alkol, tütün ve madde kullanımı, kişisel sağlık ve zindelik, HIV/AIDS ve üreme sağlığı. Eğitim sürecinde katılımcılar için sınıf düzeylerine uygun müfredat, öğretmen hazırlık kitapçığı, fotoğraf kartları, grup materyalleri, bir çalışma veya proje, malzeme listesi, öğretmen kaynakları, etkinlik kartları vb. materyaller sunulmaktadır. Eğitimci olacak kişilerin öncesinde programa yönelik eğitim alması zorunludur ve bu eğitimde öğrencilere olumlu davranışlar aşılayarak sağlıklı yaşam tarzları oluşturmak ve sürdürmek için ihtiyaç duydukları becerileri güvenle öğretmek için temel bilgiler sunulmaktadır (Michigan Model for Health, 2022). Programın zamanla tüm Amerika'da yaygınlaştırılmış ve eğitim politikası olarak uygulanmaya başlanmış olması, bir valinin desteği ile geliştirilmiş olması ve bir sağlık programı olması yönlerinden diğer programlardan ayrılmaktadır (Michigan Model for Health, 2022).

3.5. I Can Problem Solve (Ben Sorun Çözebilirim)

I Can Problem Solve (ICPS) programı, 4-11 yaş arasındaki çocukların kişilerarası düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirmek amacıyla Amerika Birleşik Devletleri'nde tasarlanmış; evrensel, kanıta dayalı, bilişsel yaklaşım temelinde bir sosyal duygusal öğrenme programıdır (I Can Problem Solve [ICPS], 2022). 1992 yılında Myrna B. Shure tarafından el kitabı yayınlanan program, Öğülmüş (2001) tarafından "Ben Sorun Çözebilirim (BSC)" ismiyle Türkçeye çevrilmiş ve Türk kültürüne uyarlanmıştır.

ICPS programı, farklı yaş gruplarına yönelik üç ayrı müfredattan oluşmaktadır. İlk uygulamada, program kapsamı okul öncesi, anasınıfı-2. sınıf (program deneyimi olmayan 3. sınıflar dahil) ve 4-6. sınıflar olarak üzere üç ayrı müfradata ayrılmıştır (Jones vd., 2021). 2023 yılında okul öncesi müfredatının güncellenmesiyle birlikte program, okul öncesi ve

anasınıfı için ICPS (dört ve beş yaş çocukları), ilköğretim sınıfları için ICPS (1. ve 2. sınıf ile programı hiç almamış 3. sınıf öğrencileri) ve orta dereceli ilköğretim sınıfları için ICPS (3-5. sınıf öğrencileri) şeklinde yeniden düzenlenmiştir (ICPS, 2023). Programın 2001 yılında Türkçeye çevrilen versiyonunda da üç ayrı müfredat bulunmakla birlikte, eğitim kademeleri okul öncesi, 1-2. sınıf ve 3-5. sınıf biçiminde planlanmıştır. Programın üç kademesinde de ders sayıları değişmekle birlikte amaçları, odak noktaları, içerikleri, yöntemleri, çocuk ve öğretmenler için yararları aynıdır (Öğülmüş, 2001). Haftada 2-3 kez uygulanan dersler 3-5 aylık bir süre içerisinde tamamlanmaktadır (ICPS, 2022). İki temel bölümden oluşan programın ilk bölümünde sorun çözmek için gereken ön becerileri konu alan dersler bulunurken ikinci bölümünde sorun çözme becerilerinin öğretildiği dersler yer almaktadır (Öğülmüş, 2001; Shure, 2000). Programda amaçlara ulaşmada en çok sözlü iletişimden yararlanılmakta (Özgünlü, 2021) ve ICPS diyalog tekniği uygulanmaktadır (Boyle ve Hassett-Walker, 2008). Bu diyalog, çocukların problem çözme süreçlerine aktif katılımını desteklemektedir (ICPS, 2022). Ayrıca programda oyunlar, hikâyeler, resimler, kuklalar ve rol oynama gibi oyun temelli yaklaşımlar uygulanmaktadır (Kargı, 2009). Programın, derslerin işleyişi ve materyalleri içeren detaylı planlar ve resimlerin yer aldığı kitapçığı da bulunmaktadır (Shure, 2001).

Programda, çocuklar bir problemin pek çok farklı çözüm yolu olabileceğini keşfederken, öğretmen de bu süreçte çocukları düşünmeye yönlendirmektedir. Programda öğretmenler için eğitici eğitimleri, uluslararası eğitimlik eğitimi, koçluk ve danışmanlıklar ile ebeveyn eğitimcileri için düşünen bir çocuk yetiştirme eğitimi ve düşünen bir çocuk yetiştirme programı koçluk ve danışmanlık eğitimleri yer almaktadır (ICPS, 2022). Ebeveynler için ICPS programından türetilmiş Düşünen Bir Çocuk Yetiştirme (Raising a Thinking Child) eğitimi bulunmaktadır. Bu programda ebeveynlerin evde çocuklarıyla etkili problem çözme yöntemlerini uygulamasıyla çocuklardaki bu becerilerin geliştirilmesi hedeflenmektedir (Shure, 1999). Ayrıca programın uygulandığı okullarda ailelere düzenli bilgilendirmeler yapılmakta ve aile katılımı sayfaları ulaştırılmaktadır (Shure, 2000). Önleyici ve tedavi edici özellik gösteren program, çocuklara sorun çözme süreçlerinde ne yapacaklarını veya ne düşüneceklerini değil nasıl düşünecekleri öğretirken, kazanılan becerilerin kalıcılığını sağlamaktadır (Kargı, 2009).

3.6. Captain McFinn: Explore Kindness (Kaptan McFinn: İyiliği Keşfet)

Captain McFinn: Explore Kindness programı okul öncesi-1. sınıf öğretmenlerinin daha nazik, daha başarılı öğrenciler yetiştirmesini destekleyen, güvenli ve ilgili sınıflar oluşturmak için gereksinim duyulan desteği sunmak amacıyla Amerika Birleşik Devletleri'nde ulusal eğitimciler tarafından geliştirilmiş kapsamlı bir sosyal beceri programıdır (Explore Kindness, 2022). Kaptan McFinn ve arkadaşları karakterlerini kullanan program, öğrencileri eğlenceli ve uygulamalı etkinliklerle dahil ederek problemleri sosyal davranışlardan uzaklaştırmakta ve olumlu ilişkisel yeterliliklerini güçlendirmektedir (Penn State Behrend ve Core, 2020).

Program sekiz hafta boyunca uygulamaktadır. Her hafta ele alınan konular yapılandırılmış etkinlik oturumları olan ve 'Finn molası' adı verilen üç aşamalı oturumlar şeklinde işlenmektedir. Bu kapsamda, toplam 24 temel dersten oluşan içerik, her biri 15-20 dakika süren Finn molaları aracılığıyla sunulmaktadır. Programda her hafta için işlenecek konular ve Finn molası aktiviteleri detaylıca açıklanmış olup, çeşitli posterler ve ödül çıkartmaları gibi basılı materyaller ile Kaptan McFinn ve arkadaşlarının yer aldığı hikâye kitapları, müzik CD'leri ve kuklalar kullanılmaktadır. Ayrıca programda Kaptan McFinn karakterleriyle ilgili oyunlar, aktiviteler ile sosyal ve duygusal dersler içeren videolar bulunmaktadır (Explore Kindness, 2022). Program her bir ders için ekip çalışması, saygı ve işbirliğinin önemini vurgulamaktadır. Programda öğretmenlerin eğitilmesi konusunda bilgilendirici bir kurs kitabı bulunmaktadır. Ayrıca programda internet seminerleri yoluyla programın nasıl etkili bir biçimde uygulanacağına dair derinlemesine bilgiler verilmektedir. Program

uygulanmaya başlanmadan önce ailelere, genel bir bakış açısı kazanmaları ve bilgiye erişim yollarını öğrenmeleri amacıyla bilgilendirme mektubu gönderilmektedir. Çocukların evde dersleri pekiştirmesi ve öğrenimlerini artırması amacıyla haftanın konusuyla ilgili aile katılım sayfaları haftanın sonunda ebeveynlere iletilmektedir (Explore Kindness, 2022).

Program öğretmen olmasalar da etki edecek fikri olanlar için çeşitli uygulama fikirleri sunmaktadır (Explore Kindness, 2022). Program zorbalıkla mücadele eden PACER ile iş ortağıdır. Aynı zamanda ödüllü çocuk markası olan Captain McFinn, zorbalığa karşı birleşen alışveriş merkezleri ve perakendecilerle artan zorbalık konusunda farkındalık yaratmayı amaçlamaktadır. Ayrıca Kaptan McFinn karakterleriyle tanışma etkinlikleri kapsamında davet üzerine çeşitli ilkokullar ziyaret edilmektedir. Programın Kaptan McFinn karakterlerinin yer aldığı “Swim & Play” isimli çevrimiçi oyunu bulunmaktadır. 3-5 yaş grubu çocuklarına yönelik olan oyunda, çocuklar çeşitli olumlu sosyal görevleri yerine getirmektedirler (Captain McFinn, 2022).

3.7. PAX Good Behavior Game (PAX İyi Davranış Oyunu)

İyi Davranış Oyunu 4-11 yaş arası çocuklarda uygulanan sosyal duygusal becerileri destekleyen bir önleme-müdahale programıdır. Good Behavior Game ilk olarak Amerika Birleşik Devletleri’nde Dr. Harriet Barrish, Muriel Saunders ve Mont Wolfe tarafından geliştirilmiştir (Barrish vd., 1969). Çalışmada öğretmenler için sosyal-duygusal becerileri desteklemek ve disiplin problemlerini azaltmak için bir program tasarlamışlardır. Programda sınıf iki gruba ayrılmıştır ve her biri okul gününün sonunda yapılandırılmış oyunlar oynamışlar ve bu oyunların istenmeyen davranışlar üzerine etkisi incelenmiştir (Embry, 2011).

Programın öğretmenler için eğitimi bir günlük yüz yüze ya da online oturumlardan oluşmaktadır. Bu oturumlar toplamda yedi saat sürmektedir. Bu eğitimde öğretmenler sınıfta yürütecekleri stratejileri, destekleyici ortamın önemini, yaşam boyu zihinsel sağlık açısından oyunun önemini vs. görmektedirler. Her Pax programının bir uygulama kiti bulunmaktadır. Kitin içerisinde bir zamanlayıcı, bir armonika, ödül çıkartmaları ve öğrenci bileklikleri bulunmaktadır. Zamanlayıcı oyun etkinliklerini sonlandırmak için kullanılırken, sessiz zamanı bildirmek için mızıka/armonika kullanılmaktadır. Çıkartmalar, oyun ödülü olarak ya da aile bireylerini ve arkadaşları konuşmaya teşvik etmek amacıyla kullanılabilir. Bunun yanı sıra öğretmenlerin sosyal paylaşım yapması için telefon uygulaması sağlanmaktadır. Aile katılımı, ev ödevleri için verilen kitapçıklarla sağlanmaktadır. Bu kitapçığın içerisinde çocuklarla birlikte evde okunabilecek bazı hikâyeler ve ebeveyn bilgilendirmeleri bulunmaktadır (Paxis Institute, 2022).

Program diğer sosyal duygusal öğrenme programlarından oyun yoluyla düzenlenmesiyle farklılaşmaktadır. Fakat kaybeden grubun oyuna katılmaması programın önemli bir eleştirisi olabilir çünkü oyun her çocuğun hakkıdır. Granny ödülleri programın bir diğer ayırt edici özelliğidir. Bu ödülleri çocuklara doğru davranışlar kazandırılmaya çalışılmaktadır. Programın dikkat çekici bir diğer özelliği ise katılan çocuklar üzerinde boylamsal çalışmalar yürütülmesidir (Gil Luciano vd., 2017).

3.8. Tuning in to Kids (Çocuklara Uyum)

Tuning in to Kids programı ebeveynlerin çocuklarıyla ilişki kurarken onların duygularını anlamalarına ve çocuklarıyla daha sağlıklı ilişkiler geliştirmelerine yardımcı olmak amacıyla Avustralya’da Melbourne Üniversitesi bünyesinde geliştirilmiş bir ebeveynlik müdahale programıdır. Programda ebeveynlere duygu koçluğu becerileri öğretmek amacıyla Avustralya’da doğmuştur. Örneğin, çocuklar çok duygusal olduklarında ebeveynler duyguları fark etmeli, adlandırmalı, empati kurmalı, bu duygusal yükselişe neden olan durumda ne yapılacağı hakkında konuşmadan önce (çocuğu

rahatlatarak) duygunun azalması beklenmelidir (Ambrosi vd., 2022). Bu bağlamda program şu becerilerin geliştirilmesini desteklemektedir; duygu farkındalığını ve düzenlemesini arttırmak, duygu koçluğu becerilerini edinmesini sağlamak, çocuğun duygu farkındalığını ve bilgisini arttırmak, çocukta davranış problemlerini azaltmak ve önlemek programın temel amaçlarını oluşturmaktadır.

Program çocukların ve ebeveynlerin duygusal yetkinliklerini geliştirmeyi ve varsa duygusal ve davranışsal sorunları azaltmayı amaçlamaktadır. Oturumlar altı seans sürmekte ancak klinik vakalar için 10 seansa kadar yapılabilmektedir (Tuning in to Kids, 2023). Ana programın Tuning in to Kids, Tuning in to Toddlers, Dads Tuning in to Kids, Teacher Tuning in to Kids şeklinde beş alt programdan oluştuğu görülmektedir. Program her bireyin farklı öğrenme tarzına sahip olabileceği düşünülerek hazırlanmış ve belirli konuların çeşitli yöntem ve tekniklerle anlaşılır hale getirildiği vurgulanmıştır. Programda sıklıkla kullanılan materyaller, Tuning into Kids programı uygulama kitapçığı, broşürler, çalışma sayfaları, senaryolar ve resimli çocuk kitaplarıdır (Tuning in to Kids, 2023). Programda öğretmenler başta olmak üzere çocuklarla çalışan herkesin katılabileceği kolaylaştırıcı eğitimi bulunmaktadır. Duygusal zekâ ve duygu koçluğu kavramları hakkında temel kavram ve bilgileri veren bu eğitimler üç yarım gün veya iki gün şeklinde verilmektedir.

Bu program diğer ebeveyn programlarına kıyasla bütüncül içeriğe sahip birçok bileşenden oluşan bir program olması bakımından farklılaşmaktadır. Bu program üniversite ortaklıklarının dışında Mindfulness Derneği tarafından da desteklenmektedir. Diğer ebeveyn programlarından farklı olarak babalar için özel bir alt program hazırlanmıştır.

3.9. Kimochis (Duygular)

Kimochis programı 3-12 yaş arasındaki çocukların duyguları tanımaları ve yönetmeleri, çevresiyle olumlu ilişkiler kurmaları, sorumlu kararlar almaları, güç durumları yapıcı bir şekilde ele almaları için tasarlanan yenilikçi ve eğlenceli aktiviteler içeren Amerika Birleşik Devletleri'nde geliştirilmiş bir programdır (Kaufman, 2016). Kendine güvenen, etkili iletişim becerilerine sahip, merhametli çocuklar yetiştirmek programın temel hedeflerindendir. Kimochis programı öz farkındalık, öz düzenleme, sosyal farkındalık, ilişki becerileri ve sorumlu karar verme becerileri üzerine odaklanan bir programdır (Kimochis, 2022; Stamper, 2016).

Kimochis programının uygulanması ve süresi grubun ihtiyacına göre değişebilmek ile beraber program 18- 22 hafta sürecek şekilde planlanmıştır. Eğitim oturumları okul öncesi çocukları için 15 dakika, ilköğretim çocukları için 30 dakika şeklinde planlanmaktadır. Bu program bir önleme programı olarak tasarlandığından, ebeveynler karşı çıkmadıkça sınıftaki her öğrenci programa katılabilmektedir (Kimochis, 2011).

Programın ana materyali Kimochis karakter oyuncaklarıdır. Karakter oyuncakları aracılığıyla programın ana unsurları tanıtılır ve pekiştirilir. Oyuncakların tümü farklı kişilikleri ve kişilikleriyle ilişkili duyguları olan farklı karakterlerdir. Programda karakter oyuncakları dışında, duygu kartları, iletişim anahtarları, duygu yastıkları, çalışma kâğıtları, etkinlik kitapçıkları kullanılmaktadır (Dood, 2011).

Kimochis programının Eğitimci Portalı, dünya genelindeki eğitimcilerin iletişim kurup fikir alışverişinde bulunabilecekleri, sorular sorabilecekleri ve Kimochis ekibinden en güncel haberleri alabilecekleri çevrimiçi bir platformdur. Öğretmenlerin dersleri pekiştirmek için eve gönderebileceği etkinlikler, boyama sayfaları, resimler ve sınıf düzeyine göre dersler gibi faydalı indirilebilir öğeler de mevcuttur. Eğitimciler için çevrimiçi ve yüz yüze olmak üzere başlangıç-orta- profesyonel şeklinde üç aşamalı eğitimi bulunmaktadır. Eğitim oturumları üçer saat sürmektedir. Eğitimciler için kitapçıklar ve program müfredat kılavuzu da yer almaktadır (Kimochis, 2022).

Kimochis materyalleriyle evde yapılabilecek sosyal duygusal öğrenme çalışmalarına yönelik etkinlikler için, 'Aile duyguları başlangıç kiti' ve 'Uсталık sınıfı' bulunmaktadır. Başlangıç kiti ailedeki tüm üyelerin nasıl hissettiklerini tanımlamaya yardımcı olmak için tasarlanmıştır. Program ordu mensubu aileler için tasarlanmış özel bir materyale ve içeriğe sahip olması, sözlü olmaktan çok dokunsal ve görsel bir program olması, tehdit edici unsuru bulunmaması ve sınıfta program materyalleriyle ilgili bir köşe bulunması sebebiyle diğer programlardan farklılaşmaktadır (Kimochis, 2022; Pomeroy, 2022).

Tablo 1, incelenen dokuz SDÖ programının ana bileşenlerini sunmaktadır.

Tablo 1

SDÖ Programlarının İncelenmesi

Programın Adı	Geliştirildiği yıl, Geliştiren Kişi	Hedef Yaş Grubu	Süre	Eğitim Kiti	Öğretmen Eğitimi	Aile Katılımı	Toplum Katılımı
The Incredible Years	1984, Webster-Stratton	0-12	12-20 oturum	+	+	+	+
I Can Problem Solve	1992, Shure	4-11	3-5 ay	+	+	+	-
Insights Intervention	1996, McClowry	5-9	10 oturum	+	+	+	-
WITs	1998, Leadbeater, Woods	4-12	Eğitim yılı boyunca	+	+	+	+
Kimochis	2011, Rowan, Schröder, Dodge	3-11	18-22 hafta	+	+	+	-
PAX	1969, Barrish, Saunders, Wolfe	4-11	12 hafta	+	+	+	-
Captain McFinn	2006, Cafaro	Okul öncesi-1.sınıf	8 hafta	+	+	+	+
Michigan Model of Health	1984, Michigan Valiliği	6-18	24-40 oturum	+	+	+	+
Tuning in to Kids	1999, Havighurst, Harley	0-18	6-10 oturum	+	+	+	-

4. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Sosyal ve duygusal becerileri geliştirmeye yönelik oluşturulan alternatif programlara genel bir bakış açısı sunmayı amaçlayarak yürütülen bu çalışmada The Incredible Years, I Can Problem Solve, Insights Intervention, WITs, Kimochis, PAX Good Behavior Game, Captain McFinn, Michigan Model for Health ve Tuning in to Kids programları incelenmiştir.

Araştırma kapsamında incelenen programların 1 ay ile 18 yaş aralığını kapsadığı görülmektedir. Tuning in to Kids en geniş, Captain McFinn ise en dar yaş grubuna hitap etmektedir. Geniş yaş aralığına sahip programların, yaş gruplarına ayrılarak her yaş grubunun gelişim özelliklerine uygun biçimde düzenlendiği görülmektedir. Yaş grupları farklı olsa dahi uygulanan her eğitim programının olumlu çıktıları olduğu saptanmıştır. Bu açıdan bakıldığında SDÖ programlarının her yaş grubunun ilgi ve gereksinimine göre düzenlendiğinde öğrenilebilen ve öğretilebilen beceriler olduğu söylenebilir. Literatürde de sosyal ve duygusal becerilerin ve yeterliliklerin her grup ortamında verilebileceği ve öğretilebilen beceriler olduğu ifade edilmektedir (Bridgeland vd., 2013; Tagay vd., 2010; Uşaklı, 2017). Erken çocukluk döneminde uygulanan sosyal duygusal öğrenme programları incelendiğinde de programların etkili oldukları ve çocukların sosyal duygusal becerilerinde iyileşmeler sağladıkları belirlenmiştir (Apaydın Demirci ve Yıldız Bıçakçı, 2023; Murano vd., 2020; Özdemir Beceren ve Zembat, 2016).

Araştırma kapsamında ele alınan WITS, The Incredible Years, Michigan Model for Health, ICPS, Captain McFinn: Explore Kindness ve Kimochis programlarının amaçları, içerdiği konuları ve uygulama biçimleri nedeniyle SDÖ becerilerinden öz farkındalık, öz düzenleme, sosyal farkındalık, sorumlu karar verme ve ilişki becerilerini; INSIGHTS Intervention programının ise öz farkındalık ve öz düzenleme becerilerini desteklediği görülmektedir. İncelenen programlarda farklı olarak Tuning in to Kids programının, ebeveyn becerileri ve ebeveyn çocuk ilişkisini destekleme yoluyla çocukta SDÖ becerilerini geliştirmeyi hedeflediği görülmektedir. Erken yaşlarda desteklenen bu beceriler ileriki yaşlarda okul yaşamı ve akademik başarıya önemli katkılar sunmaktadır (Özkara, 2021). SDÖ'yü destekleyen çeşitli programların bu becerilerin yanında bakış açısı alma becerisini geliştirme, prososyal davranışları arttırma, akademik performansı yükseltme, davranış sorunlarını azaltma gibi birçok olumlu etkileri de sağladığı görülmektedir (Durlak vd., 2011; Newman ve Dusenbury, 2015; Zorlu ve Öğülmüş, 2020).

Eğitimci eğitimleri, SDÖ becerilerinin kazandırılmasında kritiktir (Durlak vd., 2011). Araştırmalar öğretmenlerin ve ebeveynlerin sosyal duygusal becerilere sahip olmasının gerekliliğini vurgulamaktadır (Bridgeland vd., 2016; Zinnser vd., 2016). Eğitimcilerin kazandığı duygusal yeterlilikler öğrencilerle iyi ilişkiler geliştirme, sınıfı etkili bir şekilde yönetme, tükenmişliğin azalması ve sosyal duygusal öğrenme becerilerinin modellemesi açısından da faydalar sağladığı görülmektedir (Jennings ve Greenberg, 2009). İncelenen programlarda eğitimci eğitimlerinin genel olarak üç ya da beş gün sürdüğü tespit edilmiştir. Ancak Insight Intervention programı yedi hafta kadar süren kapsamlı eğitimci eğitimleri sunmaktadır. Eğitim süresinin en az olduğu program ise yüz yüze ya da online seçenekleri bulunan ve yedi saat süren öğretmen eğitimiyle PAX Good Behaviour Game olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra Kimochis, Pax ve Wits programlarının da online eğitim seçeneğinin olduğu görülmektedir. Ayrıca Kimochis programı öğretmen eğitimlerini aşamalı olarak (başlangıç, orta ve profesyonel) verdiği görülmektedir. Literatürde eğitimci eğitimlerinin çocuklara sosyal duygusal becerileri kazandırma açısından oldukça önemli olduğu belirtilmektedir (Almerico, 2018; Fives vd., 2007; Schonert vd., 2016). Bu eğitimler aynı zamanda eğitimcilerin kendi SDÖ becerilerini ilerletme fırsatı da sağlamaktadır (Almerico, 2018). Bu bağlamda, Koç Tüylü (2024) tarafından geliştirilen mesleki eğitim programının, öğretmenlerin model olma, olumlu ve güvenli sınıf ortamı oluşturma ile erken çocukluk döneminde sosyal duygusal öğrenme becerilerini desteklemeye yönelik ifade ve davranışlarını geliştirmelerine katkı sağladığı belirlenmiştir.

İncelenen SDÖ programları, ebeveynleri de sürece dâhil eden kapsamlı yaklaşımlar sunmaktadır. Bu noktada araştırma kapsamında incelenen dokuz programın aile katılımına broşürler, ev ödevleri ya da etkinlikler şeklinde yer verdiği ancak dört programın (The Incredible Years, I Can Problem Solve, INSIGHTS Intervention, Tuning in to Kids) ayrıca ailelere yönelik eğitim programına da sahip olduğu belirlenmiştir. Araştırmalar, sosyal duygusal öğrenme programlarının planlanmasında ve uygulanmasında aktif olarak ailelerin de dâhil edildiği programların daha etkili olduğunu göstermektedir (Brotman-Miller vd., 2011; Garbacz vd., 2015; Ogelman vd., 2019). Bu doğrultuda, Ekinci Vural (2006) tarafından yürütülen çalışmada, aile katımlı sosyal duygusal beceri eğitimi programının etkisi incelenmiş ve programa katılan çocukların ilgili ölçekten aldıkları puanların, kontrol grubundaki çocukların puanlarına kıyasla istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu yüksek puan aile katımlı eğitimin çocukların sosyal duygusal becerilerini olumlu etkilediğini göstermektedir.

İyi geliştirilmiş eğitim materyalleri, çocukların sosyal becerilerini ve duygusal zekâlarını desteklemektedir (Supriyadi, 2021). Ayrıca öğretmenler için eğitici kaynakları içeren ve bu kaynakları profesyonel bir öğrenimle birleştirilen kanıta dayalı müfredat, öğretmenlik uygulamalarını geliştirerek öğrenci başarısını olumlu etkilediği belirlenmiştir (Taylor vd., 2015). Araştırmalar, düşük gelirli okullardaki öğrencilerin yüksek kaliteli akademik içeriğe erişiminin sınırlı olduğunu

göstermiştir. Bu sebeple bu bölgelerdeki öğretmenler, zamanlarının çoğunu öğrencilerinin ihtiyaçlarını karşılayan materyalleri aramakla geçirdiklerinden bu tür destekleyici müfredatlar öğretmenlerin yüksek kaliteli akademik içeriğin benimsenmesini ve uygulanmasını kolaylaştırdığını bulmuştur (Gordon vd., 2005; Steiner, 2017). Sınıflarda kullanılan öğretim materyallerinin kalitesinin aslında ekonomik bir eşitsizlik ortaya çıkardığı ve bu tür geliştirici müfredatların, eşitsizliğe karşı bir önlem olduğu görülmektedir (Learning Forward, 2018). Bu çalışmada incelenen programların neredeyse hepsinde program içeriğini anlatan, derslerin amaçlarına ve işleyiş şekillerine yönelik planların bulunduğu kitapçıklar katılımcılara sunulmaktadır. Bu materyallere ek olarak; ev ödevleri, kuklalar, videolar ve duygu kartları/tablolari da programlarda tercih edilen materyaller arasında öne çıkmaktadır. Bu bağlamda, Türkiye’de geliştirilen SDÖ programlarında da benzer şekilde materyallerin hazırlandığı ve uygulamalarda bu materyallerin etkin biçimde kullanıldığı görülmektedir (Aktaş, 2024, Kuru, 2024; Türkkent, 2023)

Çocuğun eğitim ve gelişiminde sadece doğrudan kaynaklar değil, aynı zamanda sivil toplum kuruluşları, meslek örgütleri ve bu yapıların sunduğu kurslar gibi toplum katılımları da önemli bir rol oynamaktadır (Lindberg, 2017). Eğitim süreçlerine toplum katılımının dâhil edilmesi, uzun vadede bu süreçlerin sürdürülebilirliğini artırmaktadır (Glickman, 1993). Araştırma sürecinde ele alınan programlardan The Incredible Years, WITS, Captain McFinn ve Michigan Model for Health toplumun bilinçlenmesini de hedeflemektedir. Okul, aile ve toplum ortaklıkları çocukların başarısında kritik bir öneme sahipken daha etkili program ve uygulamalar bu iş birliğine dayanmaktadır (Epstein, 2013).

Sonuç olarak bu çalışmada dokuz sosyal duygusal öğrenme programının incelemesi yapılmıştır. Bu programlar farklı ülkelerde ortaya çıkmış programlardan etkililiği kanıtlanmış olanlar arasından seçilmiştir. Bu bağlamda Türkiye’de ortaya çıkmış bir programın çalışmaya dâhil edilmemiş olması ve dokuz program incelenmesi bu çalışmanın sınırlılıklarındandır. Ayrıca çalışmada sadece program materyalleri ve uygulama bilgilerinin erişilebilir olduğu programlar incelenmiştir.

Yürütülen bu araştırmada incelenen SDÖ beceri programlarının her birinin içeriğinde yer verilen amaçları, eğitimci eğitimleri, aile katılımları ve tercih edilen materyalleri programların etkililiğinde ele alınmış noktalardandır. İncelenen programların çocuk, ebeveyn ve aileler üzerindeki olumlu etkileri göz önüne alındığında Türkiye’de okul öncesi eğitim müfredatına bu tür programların dâhil edilmesi, kültürel uygunluğu gözetilerek adapte edilmiş uygulama modellerinin geliştirilmesi ve sürdürülebilir yaygınlaştırma mekanizmalarının oluşturulması önerilmektedir. Programların etkin uygulanabilirliğini artırmak amacıyla öğretmenlerin mesleki yeterliliklerini güçlendirecek şekilde hizmet içi eğitim programlarının tasarlanması ve aile katılımını destekleyici bilgilendirici çalışmaların yapılandırılması önerilmektedir. Ayrıca gelecek araştırmalar için SDÖ programlarının uzun dönemli etkilerini değerlendiren boylamsal çalışmaların yürütülmesi, dijital öğrenme ortamlarına yönelik içerik geliştirme çalışmalarının yapılması ve öğretmen yetiştirme programlarında SDÖ becerilerine daha fazla yer verilmesi alana önemli katkılar sunacaktır.

Çıkar Çatışması Bildirimi

Yazarlar arasında çıkar çatışması olmamıştır.

Etik Beyan

Araştırmada kullanılan tüm veriler, kamuya açık akademik yayınlardan ve raporlardan elde edilmiş ikincil verilerdir. Herhangi bir şekilde kişisel veriye erişilmemiştir. Bu nedenle, çalışmaya yönelik etik kurul onayı alınması gerekmemiştir.

Yapay Zekâ Kullanımına Dair Beyan

Çalışmanın hazırlanma ve araştırma süreçlerinde üretken yapay zekâ araçları kullanılmamıştır.

Yazar Katkıları

Tüm yazarlar, çalışmanın kuramsal çerçevesinin oluşturulması ve araştırmanın tasarlanmasına katkı sağlamıştır. Veri toplama sürecinin planlanması, veri toplama ve analiz süreçleri (Hüsna Hümeysa SAĞIROĞLU, Şeyma TÜREN, İmran ÇAĞLAYAN, Bala ÇAPAR, Kübra DEMİR ÖĞRENCİ) tarafından yürütülmüştür. Tartışmaya (Hüsna Hümeysa SAĞIROĞLU, Şeyma TÜREN, İmran ÇAĞLAYAN, Bala ÇAPAR, Kübra DEMİR ÖĞRENCİ) katkı sağlamıştır. Makalenin ilk taslağı (Hüsna Hümeysa SAĞIROĞLU, Şeyma TÜREN, İmran ÇAĞLAYAN, Bala ÇAPAR, Kübra DEMİR ÖĞRENCİ) tarafından yazılmış, tüm versiyonlar tüm yazarlar tarafından gözden geçirilmiştir. Tüm yazarlar, makalenin son hâlini okuyup onaylamıştır.

Kaynakça

- Akcan, A., & Ergün, A. (2017). Okul öncesi dönemde saldırgan davranışın önlenmesinde bir girişim programı. *Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences*, 9(2), 177-184. <https://doi.org/10.5336/nurses.2016-52864>
- Aksoy, P. (2019). Prevention programs for the development of social-emotional learning in preschool years. *Online Submission*, 6(6), 1-14. <https://doi.org/10.5281/zenodo.3406762>
- Aktaş, Ç. S. (2024). *Ubd temelli sosyal duygusal öğrenme becerileri programının okul öncesi çocuklarının sosyal duygusal öğrenme becerileri üzerindeki etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi:İstanbul.
- Ambrosi, C., Kavanagh, P., & Havighurst, S. (2022). The development of an adapted coparenting program: tuning in to kids together. *International Journal of Systemic Therapy*, 1-22. <https://doi.org/10.1080/2692398X.2021.2010464>
- Apaydın Demirci, Z. & Yıldız Bıçakçı, M. (2023). "Yapabilirim" sosyal duygusal öğrenme programının okul öncesi çocukların sosyal becerilerine etkisinin incelenmesi, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 9(69), 3637-3647. <http://dx.doi.org/10.29228/JOSH.AS.72252>
- Barcellini, F., Détienne, F., & Burkhardt, J. M. (2010). Distributed design and distributed social awareness: Exploring inter-subjective dimensions of roles. In *Proceedings of COOP 2010: Proceedings of the 9th International Conference on Designing Cooperative Systems, May, 18-21, 2010, Aix-en-Provence* (s. 3-23). Springer London. <https://doi:10.3233/WOR-2012-1036-3511>
- Barnes, T. N., Wang, F., & O'Brien, K. M. (2018). A meta-analytic review of social problem-solving interventions in preschool settings. *Infant and Child Development*, 27(5), e2095. <https://doi.org/10.1002/icd.2095>
- Barrish, H., Saunders, M., & Wolfe, M. (1969). *Good Behavior Game. Effects of individual contingencies for group consequences and disruptive behavior in a classroom. Journal of Applied Behavior Analysis*, 2, 119-124. <https://doi.org/10.1901/jaba.1969.2-119>
- Bayrak, H. U., & Akman, B. (2018). Adaptation of the "incredible years child training program" and investigation of the effectiveness of the program. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 18(2). <https://doi.org/10.12738/estp.2018.2.0259>
- Bayramlı, Ü. Ü. (2017). *Zaman yönetimi öz yönetim – zaman tuzakları – zaman yönetim teknikleri* (2. baskı). Seçkin Yayıncılık.

- Bierman, K. L., & Motamedi, M. (2015). *Social and emotional learning programs for preschool children. Handbook of social and emotional learning: Research and practice*, 135-151.
- Bilir Seyhan, G., Ocak Karabay, S., Arda Tuncdemir, T. B., Greenberg, M. T., ve Domitrovich, C. (2019). The effects of Promoting Alternative Thinking Strategies Preschool Program on teacher–children relationships and children's social competence in Turkey. *International Journal of Psychology*, 54(1), 61-69. <https://doi.org/10.1002/ijop.12426>
- Blewitt, C., O’connor, A., Morris, H., Mousa, A., Bergmeier, H., Nolan, A., ... & Skouteris, H. (2020). Do curriculum-based social and emotional learning programs in early childhood education and care strengthen teacher outcomes? A systematic literature review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(3), 1049. <https://doi.org/10.3390/ijerph17031049>
- Boyle, D. ve Hassett-Walker, C. (2008) Reducing overt and relational aggression among young children, *Journal of School Violence*, 7(1), 27-42. https://doi.org/10.1300/J202v07n01_03
- Bridgeland, J., Bruce, M. ve Hariharan, A. (2013). *The missing piece: a national teacher survey on how social and emotional learning can empower children and transform schools. A report for casel*. Civic Enterprises.
- Bronfenbrenner, U. (1994). Ecological models of human development. *International encyclopedia of education*, 3(2), 37-43.
- Brotman-Miller, L., Calzada, E., Huang, K., Kingston, S., Dawson-McClure, S., Kamboukos, D., Petkova, E. (2011). Promoting effective parenting practices and preventing child behavior problems in school among ethnically diverse families from underserved, urban communities. *Child Development*, 82, 258–276. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2010.01554.x>
- Captain McFinn (2022). *Captain McFinn and Friends*. <https://www.captainmcfinn.com/>
- CASEL. (2023a). *What is the casel framework?*. <https://casel.org/fundamentals-of-sel/what-is-the-casel-framework/> adresinden erişildi.
- CASEL. (2023b). *Fundamentals of SEL*. <https://casel.org/fundamentals-of-sel/> adresinden erişildi.
- Core, S. H. H. (2020). *Results for the Captain McFinn Explore Kindness: Social skills curriculum*. Penn State Behrend, Erie Pennsylvania. <https://www.captainmcfinn.com/wp-content/uploads/2018/03/Final-Brief-Results-Captain-McFinn-2017.pdf>
- Dotsenko, E. L., Startsev, V. A., Pchelina, O. V., Karabero, E. V., & Ivantsov, N. (2020). Responsible decision making as primary school children move into adolescence. *International Journal of Emotional Education*, 12(2), 90-102.
- Durlak, J. A., Mahoney, J. L., & Boyle, A. E. (2022). What we know, and what we need to find out about universal, school-based social and emotional learning programs for children and adolescents: A review of meta-analyses and directions for future research. *Psychological Bulletin*, 148(11-12), 765. <https://doi.org/10.1037/bul0000383>

- Durlak, J. A., Weissberg, R. P., Dymnicki, A. B., Taylor, R. D ve Schellinger, K. B. (2011). The impact of enhancing students' social and emotional learning: A meta-analysis of school-based universal interventions. *Child Development*, 82(1), 405-432. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2010.01564.x>
- Ekinci-Vural, D. (2006). *Okul öncesi eğitim programındaki duyuşsal ve sosyal becerilere yönelik hedeflere uygun olarak hazırlanan aile katılımlı sosyal beceri eğitim programının çocuklarda sosyal becerilerin gelişimine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi: İzmir.
- Elias, M.J., & Mocer, D.C. (2012). Developing social and emotional aspects of learning: the American experience. *Research Papers in Education*, 27(4), 423-434. <https://doi.org/10.1080/02671522.2012.690243>
- Embry, D., & Biglan, A. (2008). Evidence-based kernels: Fundamental units of behavioral influence. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 11(3), 75-113. <https://doi.org/10.1007/s10567-008-0036-x>
- Epstein, J. L. (2013). Ready or not? Preparing future educators for school, family, and community partnerships. *Teaching Education*, 24(2), 115-118. <https://doi.org/10.1080/10476210.2013.786887>
- Epstein, R., Warfel, R., Johnson, J., Smith, R., & McKinney, P. (2013). Which relationship skills count most?. *Journal of Couple & Relationship Therapy*, 12(4), 297-313. <https://doi.org/10.1080/15332691.2013.836047>
- Erbil, F. (2021). SDÖ kavramsal çerçeve ve eğitim programı ilişkisi. M. Göl-Güven (Ed.), *Çocuklukta sosyal ve duygusal öğrenme* içinde (s. 72-106). Yeni İnsan.
- Explore Kindness. (2022). *McFinn. Explore Kindness*. <https://www.explorekindness.com/>
- Fives, H., Hamman, D., & Olivarez, A. (2007). Does burnout begin with student teaching? Analyzing efficacy, burnout, and support during the student-teaching semester. *Teaching and Teacher Education*, 23, 916-934. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2006.03.013>
- Freebody, P. (2003). *Qualitative research in education: Interaction and practice*. SAGE Publications.
- Garbacz, S. A., Swanger-Gagné, M. S., & Sheridan, S. M. (2015). *The role of school-family partnership programs for promoting student SEL*. In J. A. Durlak, C. E. Domitrovich, R. P. Weissberg, & T. P. Gullotta (Eds.), *Handbook of social and emotional learning* (s. 244– 259). New York, NY: Guilford.
- Gershon, P., & Pellitteri, J. (2018). Promoting emotional intelligence in preschool education: A review of programs. *International Journal of Emotional Education*, 10(2), 26-41.
- Gil Luciano, B., Ruiz, F., Valdivia, S., & Suarez, F. (2017). Promoting psychological flexibility on tolerance tasks: Framing behavior through deictic/hierarchical relations and specifying augmental functions. *The Psychological Record*, 67(1), 1-9.
- Glesne, C. (2011). *Becoming qualitative researchers*. (A. Ersoy & P. Yalçinoğlu, Çev.). Pearson.
- Glickman, C. D. (1993). *Renewing America's schools: A guide for school-based action*. Jossey-Bass Publishers.
- Göl-Güven, M. (2021). SDÖ tanımı, kavramsal çerçevesi, modeller ve yöntemler. M. Göl-Güven (Ed.), *Çocuklukta sosyal ve duygusal öğrenme* içinde (s. 27-71). Yeni İnsan Yayınevi.

- Göl-Güven, M. (2022). Sosyal ve duygusal öğrenmeye dair: Tanımı, kuramsal çerçevesi ve uygulamaları. *Alternatif Eğitim Dergisi*, 7(15), 9-18.
- Gordon, R., Kane, T. J., & Staiger, D. O. (2006). Identifying effective teachers using performance on the job. Hamilton Project Discussion Paper. https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/06/200604hamilton_1.pdf
- Hoepfl, M. C. (1997). Choosing qualitative research: A primer for technology education researchers. *Journal of Technology Education*, 9(1), 47-63. <https://doi.org/10.21061/jte.v9i1.a.4>
- ICPS. (2022). *I Can Problem Solve*. <https://www.icanproblemsolve.org/>
- ICPS. (2023). *I Can Problem Solve*. <https://www.icanproblemsolve.org/icps/>
- Jennings, P. A., & Greenberg, M. T. (2009). The prosocial classroom: Teacher social and emotional competence in relation to student and classroom outcomes. *Review of Educational Research*, 79 (1), 491-525. <https://doi.org/10.3102/0034654308325693>
- Jones, S. M., Brush, K. E., Ramirez, T., Mao, Z. X., Marenus, M., Wettje, S., Finney, K., Raisch, N., Podoloff, N., Kahn, J., Barnes, S., Stickle, L., Brion-Meisels, G., McIntyre, J., Cuartas, J. ve Bailey R. (2021). *Looking inside and Across 33 leading SEL Pprograms: A practical resource for schools and ost providers; revised and expanded 2nd edition (preschool and elementary focus)*. Harvard Graduate School of Education. <https://www.wallacefoundation.org/knowledge-center/pages/navigating-social-and-emotional-learning-from-the-inside-out.aspx> adresinden erişildi.
- Jones, M. C., Smith, K., & Johnston, D. W. (2005). Exploring the Michigan model: The relationship of personality, managerial support and organizational structure with health outcomes in entrants to the healthcare environment. *Work & Stress*, 19(1), 1-22. <https://doi.org/10.1080/02678370500065325>
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi* (15. baskı). Nobel Yayın Dağıtım.
- Kargı, E. (2009). *Bilişsel yaklaşıma dayalı kişiler arası sorun çözme becerileri kazandırma (BŞÇ) programının etkililiği: Okul öncesi dönem çocukları üzerinde bir araştırma* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü:Ankara.
- Kaufman, B. (2016). *Kimochis®: The Effects of a Social and Emotional Learning Program on Early Childhood Outcomes (Doctoral dissertation)* Central Michigan University.
- KIMOCHIS. (2022). Creating confident, connected, and compassionate kids!. <https://www.kimochis.com/training/> adresinden erişildi.
- KIMOCHIS. (2022). PreK,TK&K Curriculum Training. <https://www.kimochis.com/ecc-training/> adresinden erişildi.
- Koç Tüylü, D. (2024). *Erken çocuklukta sosyal duygusal öğrenme becerilerini desteklemeye yönelik öğretmen mesleki eğitim programının geliştirilmesi ve etkililiğinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi: Bursa.
- Kuru, N. (2024). 8. bölüm. N. Kuru ve D. Güzeldere Aydın (Eds.), *Dünyada ve Türkiye’de erken çocuklukta sosyal duygusal öğrenme programları* içinde (s. 353-369). Eğiten Kitap.

- Leadbeater, B., & Sukhawathanakul, P. (2011). Multicomponent programs for reducing peer victimization in early elementary school: A longitudinal evaluation of the WITS primary program. *Journal of Community Psychology*, 39(5), 606-620. <https://doi.org/10.1002/jcop.20447>
- Leadbeater, B., Sukhawathanakul, P., Sklar, N., & Smith, A. (2010). *Peer victimization in rural and urban communities: Understanding and addressing differences*. Manuscript submitted for publication.
- Learning Forward. (2018). *High-quality curricula and team-based professional learning: A perfect partnership for equity*. <https://learningforward.org/report/high-quality-curricula-and-team-based-professional-learning-a-perfect-partnership-for-equity/>
- Lindberg, E. N. (2017). Aile katılımı: Bir kavramsal ve durumsal analiz çalışması. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi* (13), 51-72.
- McClowry, S. G. (2002). The temperament profiles of school-age children. *Journal of Pediatric Nursing*, 17, 3–10. <https://doi.org/10.1053/jpdn.2002.30929>
- McClowry, S. G., Snow, D. L., & Tamis-LeMonda, C. S. (2005). An evaluation of the effects of INSIGHTS on the behavior of inner city primary school children. *Journal of Primary Prevention*, 26, 567–584. <https://doi.org/10.1007/s10935-005-0015-7>
- McCormick, M. P., Cappella, E., O'Connor, E. E., & McClowry, S. G. (2015). Context matters for social-emotional learning: Examining variation in program impact by dimensions of school climate. *American Journal of Community Psychology*, 56, 101-119. <https://doi.org/10.1007/s10464-015-9733-z>
- Merriam, S. B. (2009). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. Jossey-Bass.
- Michigan Model for Health. (2022). *Michigan Model for Health*. Michigan Model for Health: <https://www.michiganmodelforhealth.org/>
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*. (2nd ed). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Morin, A. (2011). Self-awareness part 1: Definition, measures, effects, functions, and antecedents. *Social and Personality Psychology Compass*, 5 (10), 807-823. <https://doi.org/10.1111/j.1751-9004.2011.00387.x>
- Murano, D., Sawyer, J. E., & Lipnevich, A. A. (2020). A meta-analytic review of preschool social and emotional learning interventions. *Review of Educational Research*, 90(2), 227-263. <https://doi.org/10.3102/0034654320914743>
- Nese, M. (2020). *Tuning in to Kids in Schools: Emotional Competence Training of School Staff to Promote Better Student-Teacher Relations and Emotional Competence in Teachers* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Oslo Üniversitesi: Oslo.
- Newman, J., & Dusenbury, L. (2015). Social and emotional learning (SEL): A framework for academic, social, and emotional success. In K. Bosworth (Ed.), *Prevention science in school settings* (s. 287-306). Springer.
- O'Connor, E.E.; Cappella, E.; McCormick, M.P.; McClowry, S.G. (2014). An examination of the efficacy of INSIGHTS in enhancing the academic and behavioral development of children in early grades. *Journal of Educational Psychology*, 106, 1156–1169. <https://doi.org/10.1037/a0036615>

- Ogelman, H. G., Sarıkaya, H. E., Güngör, H., & Körükçü, Ö. (2019). Examining the effect of social-emotional prevention program on social and communication skills of disadvantaged preschool children. *International Journal of Academic Research in Education*, 4(1-2), 27-40. <https://doi.org/10.17985/ijare.525173>
- Öğülmüş, S. (2001). *Kişiler arası sorun çözme becerileri ve eğitimi*. Nobel Yayıncılık.
- Ömeroğlu, E., Büyükoztürk, Ş., Aydoğan, Y., Diğerleri, V., Çakan, M., Çakmak, E. K., ... & Karayol, S. (2015). Okul öncesi sosyal beceri destek projesinde geliştirilen ölçme-değerlendirme araç ve yöntemlerinin tanıtımı. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 74-83. <https://doi.org/10.21666/mskuefd.28115>
- O'Neill, J. M., Clark, J. K., & Jones, J. A. (2011). Promoting mental health and preventing substance abuse and violence in elementary students: a randomized control study of the Michigan Model for Health. *Journal of School Health*, 81(6), 320-330. <https://doi.org/10.1111/j.1746-1561.2011.00597.x>
- Özdemir Beceren, B., & Zembat, R. (2016). The Effect of Strong Start Social Emotional Learning Program on social and emotional development of five-year-old children. *Journal of Human Sciences*, 13(1), 1003-1016. <http://dx.doi.org/10.14687/ijhs.v13i1.3475>
- Özgünlü, M. (2021). SDÖ farklı kavramsallaştırmaların programlarla ilişkisi. M. Göl-Güven (Ed.), *Çocuklukta sosyal ve duygusal öğrenme içinde* (s. 107-139). Yeni insan. <https://doi.org/10.59617/efepub20233>
- Özkara, E. (2021). Öğretmenlerin SDÖ bilgileri, inançları ve uygulamaları. M. Göl-Güven (Ed.), *Çocuklukta sosyal ve duygusal öğrenme içinde* (s. 205-234). Yeni İnsan. <https://doi.org/10.52597/buje.953597>
- Paxis Institute. (2022). www.paxis.org/pax-good-behavior-game adresinden erişildi.
- Phillips, A. G. (2020). Self-awareness. In V. Zeigler-Hill & T. K. Shackelford (Eds.), *Encyclopedia of personality and individual differences* (s. 4656–4663). Springer. http://dx.doi.org/10.1007/978-3-319-28099-8_2026-1
- Pomeroy, B. (2022). *Promoting mental well-being: Educators' perceptions of mental well-being practices and programs for including all students* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). University of Manitoba: Manitoba.
- Saltalı, N. (2010). *Duyu eğitiminin okulöncesi dönem çocuklarının duygusal becerilerine etkisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi: Konya.
- Selimoğlu, Ö. G., & Özdemir, S. (2018). Etkileşim temelli erken çocuklukta müdahale programı'nın (ETEÇOM) otizm spektrum bozukluğu sergileyen çocukların sosyal etkileşim becerileri üzerindeki etkililiği. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 2(3), 514-555. <https://doi.org/10.24130/eccd-jecs.196720182399>
- Shure, M. B. (1999). *Preventing violence the problem-solving way* (Juvenile Justice Bulletin No. NCJ 172847). Washington, DC: U.S. Department of Justice, Office of Justice Programs. <https://doi.org/10.1177/014544550325939>
- Shure, M. B. (2000). *I can problem solve: Preschool (vol 1)*. Research Press.
- Shure, M. B. (2001). I can problem solve (ICPS): An interpersonal cognitive problem solving program for children. *Residential Treatment for Children & Youth*, 18(3), 3-14. https://doi.org/10.1300/J007v18n03_02
- Stamper, B. J. (2016). *Assessing the effectiveness of the Kimochis program in promoting social and emotional learning in an elementary school setting*. New Mexico State University

- Steiner, D. (2017). Curriculum research: What we know and where we need to go. Washington, D.C.: StandardsWork. <https://standardswork.org/wp-content/uploads/2017/03/sw-curriculum-research-report-fnl.pdf>
- Supriyadi. (2021). Developing the participative and collaborative scientific writing materials to develop the students' social and emotional intelligence. *Technium Social Sciences Journal*, 25, 840-846. <https://doi.org/10.47577/tssj.v25i1.5082>
- Sutton, A. (2016). Measuring the effects of self-awareness: Construction of the self-awareness outcomes questionnaire. *Europe's Journal of Psychology*, 12(4), 645. <http://dx.doi.org/10.5964/ejop.v12i4.1178>
- Tagay, Ö., Baydan, Y. ve Acar, N. V. (2010). Sosyal beceri programının (blocks) ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri üzerindeki etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (3), 19-28. <https://doi.org/10.20875/sb.59103>
- Taylor, J., Getty, S., Kowalski, S., Wilson, C., Carlson, J., & Van Scotter, P. (2015). An efficacy trial of research-based curriculum materials with curriculum-based professional development. *American Educational Research Journal*, 52(5), 984-1017. <https://doi.org/10.3102/0002831215585962>
- Temel, M., & Şisman, F. N. (2017). İletişim becerileri eğitiminin hemşirelik öğrencilerinin sanal ve kişilerarası ilişkilerine etkisi. *Sağlık Bilimleri Ve Meslekleri Dergisi*, 4(3), 171-179. <https://doi.org/10.17681/hsp.297738>
- The Incredible Years. (IY). (2015). *The California Evidence-Based Clearinghouse for child welfare*: <https://www.cebc4cw.org/program/the-incredible-years/detailed> adresinden erişildi.
- The Incredible Years. (2021). *Who we are*. <https://incredibleyears.com/> adresinden erişildi.
- Travers, M. (2001). *Qualitative research through case studies*. Sage Publications.
- Tuning in to Kids. (2023). <https://tuningintokids.org.au/> adresinden erişildi.
- Türkent, E. (2023). *Bilinçli farkındalık temelli sosyal duygusal öğrenme programının okul öncesi dönem çocuklarının öz düzenleme becerilerine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi: Eskişehir.
- Uşaklı, H. (2017). Sosyal duygusal öğrenme nedir neden önemlidir (insan ilişkilerinde beş duygu alanı). *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 1-16. <https://doi.org/10.30561/sinopusd.314566>
- Webster-Stratton, C. (2015). *The incredible years series: A developmental approach*. In *Family-based prevention programs for children and adolescents* (s. 54-79). Psychology Press.
- Webster-Stratton, C. (2016). *The incredible years series: A developmental approach*. In M. VanRyzin, K. Kumpfer, G. Fosco, & M. Greenburg (Eds.) *Family-centered prevention programs for children and adolescents: theory, research, and large-scale dissemination*. New York, NY: Psychology Press.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (7. bs.). Seçkin Yayıncılık.
- Zorlu, H. ve Öğülmüş, S. (2020). The effectiveness of i can problem solve (icps) program: An empirical research on preschoolers. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 270-283. <https://doi.org/10.17679/inuefd.521367>
- Zsolnai, L. (2017). *Responsible decision making*. Routledge.

Extended Abstract

Introduction

Early childhood is a critical period for personality development and overall psychological well-being. Increasing research highlights the importance of fostering social-emotional skills at an early age (Ambrosi et al., 2022; Havighurst et al., 2019; Nese, 2020; Ülker, 2019). According to the Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning (CASEL), Social and Emotional Learning (SEL) is an integral part of development that helps children build and maintain positive relationships, become lifelong learners, and contribute to a more compassionate and just world. CASEL identifies five core competencies of SEL: self-awareness, social awareness, self-management, relationship skills, and responsible decision-making.

Research demonstrates that children who develop SEL competencies early in life exhibit enhanced life skills, stronger relationships, academic and professional success, and improved cognitive, language, and social abilities. They also show higher self-esteem and self-confidence, while displaying fewer negative behaviors, lower stress, anxiety, substance use, bullying, and delinquency (Durlak et al., 2011; Göl-Güven, 2022). Despite evidence supporting the effectiveness of SEL programs in reducing anxiety and aggression and improving problem-solving and academic performance (Artman-Meeker & Hemmeter, 2013; Bilir-Seyhan et al., 2019; Durlak et al., 2011), evaluations of SEL programs tailored specifically for early childhood remain limited (Aksoy, 2019; Bierman & Motamedi, 2015; Blewitt et al., 2020; CASEL, 2013; Durlak et al., 2022; Gershon & Pellitteri, 2018).

This study aims to provide a comparative overview of evidence-based SEL programs for early childhood, focusing on the objectives, characteristics, implementation areas, and outcomes of programs such as WITS, INSIGHTS Intervention, The Incredible Years, Michigan Model for Health, and I Can Problem Solve.

Method

This study was conducted using the document analysis method, where data were collected by examining existing documents. The study sample was determined through purposive sampling. Nine different programs designed to enhance social-emotional learning skills for preschool children were analyzed. Document analysis was used to examine the data, aiming to uncover themes, patterns, concepts, and relationships within the documents. The data underwent classification, coding, and interpretation processes (Karasar, 2005).

Conclusion and Discussion

The analysis of nine different Social and Emotional Learning (SEL) programs reveals that each program is designed to address specific developmental needs across various age groups. These programs focus on enhancing key SEL competencies such as self-awareness, self-management, social awareness, relationship skills, and responsible decision-making. The programs offer diverse approaches through tailored content, interactive materials, and family and community involvement, ensuring comprehensive support for children's social-emotional development.

WITS targets bullying and victimization among children aged 4–12 by engaging parents, teachers, and community leaders with storybooks, activities, and videos to improve conflict resolution skills. Its inclusive structure emphasizes community collaboration, fostering safe school environments.

INSIGHTS Intervention supports individual differences in children aged 5–9 by offering temperament-based strategies for parents and teachers. Through interactive puppet sessions, it improves children's social-emotional and academic

skills, emphasizing self-awareness and self-regulation. The Incredible Years focuses on children aged 1 month to 12 years, aiming to strengthen parent-child interactions, improve teacher-student relationships, and prevent behavioral disorders. Its tailored sub-programs and family engagement strategies contribute to positive long-term outcomes.

Michigan Model for Health emphasizes health education for preschool to high school students, covering nutrition, mental health, and substance use. The program fosters healthy lifestyles through collaboration among families, schools, communities, and government agencies. I Can Problem Solve develops problem-solving skills in children aged 4–11 through interactive learning methods such as dialogues, games, stories, puppets, and role-playing. Active involvement of parents and teachers strengthens the learning process. Captain McFinn explore Kindness is an eight-week social skills program for preschool and first-grade students. It promotes teamwork, respect, and cooperation through stories, music, and interactive activities, encouraging prosocial behaviors. PAX Good Behavior Game enhances social-emotional skills and reduces behavioral problems in children aged 4–11 through structured games and classroom management techniques. Family involvement and supportive learning environments are integral components of the program.

Tuning in to Kids empowers parents with emotion coaching skills to support their children's emotional and behavioral growth. The program consists of six sessions, using guides, brochures, and storybooks to foster parent-child emotional connections. Kimochis cultivates emotional awareness, regulation, and relationship skills in children aged 3–12 through engaging materials like character toys, emotion cards, and communication keys, encouraging emotional literacy and empathy.

Overall, these programs demonstrate significant positive impacts on children's social-emotional development, academic performance, and behavior regulation. Integrating similar evidence-based SEL programs into educational curricula, particularly in early childhood education, can provide essential support for children's holistic development.